

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO.

50. 100111.

Oh stoletnici njegovega rojstva mu je ta slavospev na zvezde krasno uglasbil za moški zbor z bariton-solom tukaj le pred kapelico počivajoči blagopokojni stolni kapelnik Ludovik Hudovernik in se je prvokrat

Na večer, ko so č. sestre usmiljenke bile od oblasti pregnane iz zavoda za slepce, so prišli ti največji nesrečni človeške družbe v Marijin dom, kamor so se sestre začasno zatele, in prosili naj se vrnejo v zavod, ki je brez usmiljenk prazen in upostošen.

Č. sestre so bile vržene na cesto 16. septembra t. l., ko je prevzel upravo v zavodu neki Simončič, ki sam o sebi trdi, da kot Sokol ne pozna nobene vere. Ta Simončič je smatral za svojo prvo dolžnost prepovedati sv. mašo ob delavnikih v zavodu. Dočim so č. sestre usmiljenke dobivale mesečno po 300 K na vsako, ima samo en učitelj več ko dvakrat toliko, kolikor je dobivalo vseh osem sester od države.

To je prokletstvo svobodomiselstva! Katoliško ljudstvo, osvete se in udari s pestjo tja, kjer ne zaleže noben pameten razlog več!

Iz poglavja o narodnem gospodarstvu.

Statistika našega uvoza.

Meseca julija je znašala vrednost našega izvoza 215.957.804 dinarjev, med tem ko je dosegla vrednost izvoza prvih sedem mesecev letošnjega leta svoto 1 milijardo 919.110.459 napram 1.316.067.380 v istem roku leta 1921. Od izvoznega blaga ima največjo vrednost stavbeni les, katerega se je izvozilo 59.133.380 kg za svoto 47.377.697 dinarjev. Od poljedelskih pridelkov se je največ izvozilo koruze in to 4.063.081 kg za 13.407.720 dinarjev. Od živega blaga se je izvozilo največ svinj in sicer 18.416 komadov za 29.699.910 dinarjev. Jaje se je izvozilo v juliju 1.255.681 kg za vrednost 23 milijonov 865.396 dinarjev.

Skakanje žitnih cen.

Krivda, da naše žitne cene malodane dnevno skakejo, je na oblastih, ki so iznesle v javnost vse mogoče statistike o letošnji žetvi, poročale enkrat o preobilici žetve, drugič pa zopet, da smo pred durmi lakote. Radi teh, čisto nasprotujočih se žetvenih statistik, so začeli žitni spekulanti pokupovati kar največ žita in žita je prihajalo vedno manj na trg. Povpraševanje po žitu je vedno bolj rastlo in z njim tudi žitne cene. Glavna krivda, da ne pridemo pri nas nikdar do količaja stalnih žitnih cen, zadene ministrstvo gospodarske puclje in žitne spekulante. Toraj nestalni položaj na našem žitnem trgu ustvarja sedanja vlada v zvezi in s podporo spekulantov. Vsi pošteni žitni trgovci so sedaj uverjeni, da so bila poročila o letošnjem splošnem gladovanju samo nekaj manevar, ki je neverjetno visoko dvignil žitne cene. Ko je že bil dovolj razglašen glad, so začeli spekulanti spuščati nekaj žita na trg, kmet je nehal v strahu pred lakoto z dovozom žita na tržišče, žitne cene so nekoliko padle.

Skakanje žitnih cen se je pridružilo nenavadno razmerje med dohodki državnih namestencev in ceno moke, pojavili so se med uradnim pokreti, ki so zahtevali radi krušne draginje znatno povišanje plač. Pri pogledu na uradniške zahteve o povišanju plač so žitni spekulanti sprevideali, da so vendar šli predaleč in so zopet malo popustili. Žitne cene so začele padati, uvažati se je začelo v našo skoz in skoz agrarno državo ameriškansko, bolgarsko in rumunsko žito in moko. Pri nas so prodajali v začetku žetve 1 kvintal pšenice po 1300 K, a mlini so prodajali moko nularico po 21 kron. Okrog polovice avgusta je poskočila cena pšenice na 2000 K, a moka se je prodajala po 28.50 K. Sedaj padajo cene pšenice in se prodaja po 1400 K, moka nularica se dobi pri mlinih po 24.50 K. Velikanski mlini krog Osijeka niso v obratu, ker začasno ne dobivajo pšenice iz Bačke in baš to dejstvo vpliva dokaj neugodno na cene moki, ker so baš ti mlini središče za celo Slavonijo in en del Bačke. Slavonski mlinarji grozijo s popolno ustavo mletja, ker ne dobivajo redno žita; tej nerednosti v dobavi so krivde naše škandalozno slabe železnice razmere. V Vojvodini nakupljena žita rabijo po 2—3 mesece, da priromajo do osiječkih mlinov. Za ves tačas leži denar v blagu in to tudi znatno podražuje cene moki in sicer za najmanj 1 K pri kilogramu. Žito iz Vojvodine se navadno prevaža v odprtih vagonih in je izpostavljenost vlagi, deževju in zadohlosti. Po celi vagoni vojvodinske pšenice so se čisto pokvarili, ker so bili dneve in dneve izpostavljeni deževnim naliivom. Vse to deluje na porast žitnih cen.

proizvajal v Marib. Čitalnici in od takrat šestkrat širok naše lepe domovine.

Iz tega slavonskega povzamem besede «oh, le pridite in pogledite» danes zvezdo, ki nam Slovincem, osobito pa tebi slovenska mladina in nam slovenskim šolnikom ter našim šolam prijazno svetli! In zvezda ta biščeča in obenem ogrevajoča je nepozabni knez in škof lavantinski, Anton Martin Slomšek, ljubljene in ponos vsakega zavednega Slovence, oče slovenske šole in prvobornik za narodno probudo in omiko.

Posamezni podatki iz njegovega življenja so mojim ljubim poslušalcem znani tako, da mi ni treba še posebnih besed za to; po celem Slovenskem Štajerju se sedaj slovi njegova vnema za čast božjo in neumorno delovanje za častni dobrobit in večno srečo njegovih rojakov. Odgovoriti mi je danes, tukaj pred izkušenimi vzgojitelji in učitelji ter pred bodočimi voditelji naše ljudske slovenske mladine le na vprašanje, kaj pomeni Slomšek za slovensko šolo in za splošno narodno omiko.

I. Slomšek in šola. Le malo, silno malo šol — in še te so bile le pomemčevalnice — je vzdrževala dežela in država, ko je začel Slomšek javno delovati. Toliko vnet za narodno omiko in šolsko izobrazbo, kaj naj

Da bi se pobrigala vlada za to, da dobijo veliki mlini dovolj vagonov in premoga na razpolago, bi se cene kruha še veliko bolj znižale. Sedaj se dela na to, da se znižajo naše žitne cene v tej meri, kakor so po drugih žitorodnih državah. Ko bo padla cena pšenice na 1100 kron 1 kvintal, bo stala moka nularica 19 K in ko bo enkrat to, potem bomo z žitnimi cenami tam, kjer so že davno druge države. Uvoz ameriškanskega, bolgarskega in rumunskega žita v našo državo, bo znatno vplivalo na znižanje naših žitnih cen.

Nekaj o žitnem trgu.

Bačko in banatsko pšenico ponujajo ter kupujejo v Zagrebu po 14—15 K, rž po 12—14 K, koruzo po 12 do 13.20 K, oves po 10—11 K, rumeni in beli fižol po 13—16 K, moka je na prodaj samo v vrečah: št. 0 po 22—25.50 K, št. 2 po 21—24.50 K, št. 4 po 20—23.50 K, št. 6 po 18—21.50 K, št. 7 po 14—16 K, št. 8 po 10—12 K. Otrobi so po 6.50—8 K. Promet z novim žitom in novo moko je slab in tudi dovozi žitnega blaga na trg so dokaj neznatni.

Zagrebski sejm.

Zagrebski sejmi z živim blagom so se zadnje tedne zelo poslabšali. K nazadovanju zagrebskega sejma je veliko pripomoglo deževje, pota, steze in ceste so bile vsled naliivov za pogon živine skoro nedostopne in vsled tega tudi ni gonil hrvatski seljak svojega živega blaga na sejm. Treba pa tudi pomniti, da imajo sedaj kmetje mnogo najnujnejših opravkov s spravljanim poljskih pridelkov in z vinsko trgatvijo, radi tega se ne morejo toliko brigati za živinske sejme. O konjski kupčiji na zagrebskem sejmu zadnje tedne sploh ni bilo govora.

Goyede je bilo na sejmu malo, osobito krav. Največ je bilo videti na sejmu bosanskih volov in so plačevali za I. razredne 38—40 K, II. razredne 26—28 K, III. razredne 11—16 K za 1 kg žive vage. Krave II. razredne 18—20 K, III. razredne 11—16 K za 1 kg žive teže. Za boljše živo blago so poskočile cene napram prejšnjemu tednu 2—3 K pri kilogramu.

Živahna je bila kupčija s teleti, ki so bila vsa razprodana, kar jih je bilo na sejmščici. Plačevali so teleta po 50, 56, 58 in celo do 60 K, a za slabjša 50—54 K 1 kg žive teže. Prejšnji teden je bila najvišja cena za 1 kg 54 K, tekom enega tedna je poskočila cena pri 1 kg žive teže za cel 6 K. Vzrok, da so cene teletom v tako kratkem času se zopet znatno dvignile, tiči v mali ponudbi in v visokem izvozu živih telet iz naše države v inozemstvo.

Tekom enega tedna pa so znatno padle cene svinjam, radi tega sremski kmetje in oni iz zagrebske okolice ne vodijo več na trg. Trdke za mesne izdelke so kupovale zadnje tedne kar po sto glav svinj vsaka, a na zadnjem sejmu nič, ker svinj ni bilo. V splošnem pa so cene za prvovrstne svinje 75—81 K, izjemoma celo 86 K, za slabšo blago za 62—66 K 1 kg žive teže.

Največje povpraševanje na zagrebskem tržišču je po krmi, katere prihaja radi slabih cest malo na trg in se vsa vsikdar proda. Plačuje se v Zagrebu seno po 7000 kron, 800, 850 in 925 K, detelja po 800—1000 K, otava po 800—900 K 1 meterski stot.

Kakor krme, tako dovažajo hrvatski kmetje na trg zelo malo drv, ker jih ne morejo prevažati radi slabih cest in potov. Za navadne hrv.-seljaške vozove cepanin drv se plačuje po 1500, 1600, 1700, za žagana drva pa so plačevali srednje naloženi voz 500—700 K. Treba pa pomniti, da so hrvatski vozovi za drva precej mali.

Kmetijska družba.

Na seji glavnega odbora Kmetijske družbe dne 20. septembra 1922 so se pokazali predsednik Pirc in samostojneži zopet enkrat v pravi luči. G. Pirc ne obvlada niti ne sej, tem manj pa je zmožen, da bi vodil Kmet. družbo. Njegova nespretnost, nadalje njegovi zastareli nazori o kmetijstvu, vodijo družbo vedno bolj v prepad. To on dobro čuti kot bivši dolgotrajni ravnatelj družbe, pozna tudi položaj, kateremu ni kos, zato jo hoče zopet pravočasno popihati in zapustiti svoje samostojneže. Gotovo je, da nobeden ne bo žaloval za g. Pircem, kateri je prišel s svojim strankarskim postopanjem kot pristaš Samostojne stranke tudi ob tisti ugled, ki si ga je svoj čas pridobil kot ravnatelj družbe. Nočemo mu kratiti zaslug, katere si je pridobil kot dolgoletni ravnatelj, obžalujemo celo, da je njegovo poprejšnje

delovanje popolnoma otemnilo to njegovo nezakonito in strankarsko postopanje v družbi ob strani nasilnih samostojnežev. Stari mož je bil le sredstvo samostojnežem, da so ti z njegovo pomočjo spravili v družbo nestrpnost strankarstvo. Najbrže pa g. Pirc to sam že uvidi, da se po tako kratki dobi predsedništva odpove tej od njega tako zaželeni časti.

Nabava sena po Kmetijski družbi

Posesnik g. Steblovnik graja na seji nakup sena, češ, da bi Kmetijska družba lažje bolj po ceni kupila seno. On kot zasebnik je plačal samo 700 K za meterski stot, dočim je družba plačala 720 K. Očita ji spekulacijo, kar bi družba zlasti v tej draginji ne smela storiti. Člani družbe nimajo nikakega dobička od družbe, če ta prodaja med posesnike seno, ki ga je kupila po 720 K, po nezasišani ceni 920 K. Družbo bi moralo priti celo sodišče radi navijanja cen, kajti neodpustno je, da zahteva družba v času, ko bi se moralo pomagati po suši oškodovanim živinorejcem, čistega dobička pri meterskem stotu kar blizu 200 K, kajti režija in prevozni stroški znašajo le nekaj kron. Najhujši verjetniki bi se ne upali sedaj tirjati takega velikega dobička od posesnikov.

Ti očitki posesnika Steblovnika so hudo učinkovali. Predsednik Pirc je bil tako razburjen, da ni vedel drugega stvarnega pojasnila, kakor da je zakričal nad posesnikom Steblovnikom: «Vi zopet nosite v našo družbo politiko in strankarstvo!» Nato je zahteval odbornik g. dr. Verstovšek besedo ter je podučil predsednika g. Pirca, da je predgovornik le stvarno govori o nakupu sena, in da je le g. Pirc tisti, ki vedno upleta v družbo strankarstvo in politiko. Zato se odločno zavarujejo odborniki SKZ proti takemu poslovanju predsednika. Ubogemu Pircu je padlo zopet srce v hlače in lepo je prosil odpuščanja, češ, da je temperamenten in mu je prejšnji očitke ušel.

Strankarstvo v Kmetijski družbi.

Po jako plitvem poročilu predsednika interpelirani odbornik dr. Verstovšek, kako je to, da je postalo strokovno glasilo «Kmetovalcu» strankarsko glasilo, ki dela reklamo za samostojneže in za ministra Puclja. G. predsednik in tajnik bi vendar morala biti vsaj toliko pri pameti, da bi spoznala veliko neumnost, se potegovati v strokovnem listu za stranko samostojnežev, ki je najbolj izmed vseh strank zasovražena med kmetijskim ljudstvom. S tem odvrata od družbe veliko večim posesnikom, ki so v taboru SLS. Samostojni stranki niso to postopanje nič koristilo, pač pa lahko mnogo škoduje družbi sami. Pristaši SLS so jako potrpežljivi in lojalni, da vse to prenašajo, ker bi sicer lahko s protiakcijo takoj udušili družbo. Oni pa tega ne store, ker jim je za stvar, zato si najodločneje prepovedujejo, da bi še enkrat našli dopisi politične vsebine prostora v «Kmetovalcu».

Samostojneži so vsi molčali na to grajanje. Predsednik je pa v svoji kratkovidnosti izbleknil to-le: «B sem na svojem gradu na Gorenjskem, ko sem čital tisto notico v «Kmetovalcu». Tudi meni se ni zdelo to prav. Pisal sem to takoj tajniku Lahu, naj se pripravi na odgovor pri prihodnji odborovi seji.» Tako je predsednik razkrinkal sam velikega strankarja inženerja Laha, katerim bomo še pravočasno obračunali.

Debata o običnem zboru Kmetijske družbe.

Nato se je določal spored za občni zbor Kmetijske družbe. Po daljši debati se je med drugim sklenilo tudi predlagati pobirati udnino 80 K letno. Predsednika Pirca so tudi v tem vprašanju pustili samostojneži na cedilu in je pogorel s svojim predlogom, ker je bil pre pameten. Predlagal je namreč dve vrsti udnine: 50 K za 100 K. Plačali bi namreč po njegovem mnenju 50 K tisti, ki bodo dobivali «Kmetovalca» enkrat na mesec, 100 K pa tisti, ki bi dobivali list redno dvakrat. Na način je hotel predsednik ustvariti dvoje vrst članov. Nato se je govorilo o volitvah, izžrebanjih odbornikov v predsedstvo. Pred začetkom žrebanja je izjavil predsednik Pirc, da odstopi. Nekateri odborniki Samostojne stranke so ga navidezno nagovarjali, naj umakne svojo izjavo. Toda Pirc je vztrajal. Pri žrebanju iz predsedstva je padel žreb na g. Ivana Pipana, II. podpredsednika, kar samostojnežem ni bilo preveč prav. Razžrebanja odbornikov se je vnela ostra in burna debata. Samostojneži so zahtevali, da se žreba trije odborniki.

šolski ogleda ali po današnjem okrajni šolski nadzor. Ker je šole pridno obiskoval in imel odprte oči, toplo srce za mladino in nje učiteljstvo, se je kmalu prepričal o zanemarjenosti in neznosnosti takratnih šolskih razmer: ni bilo pripravnih šolskih poslopij, primernih šolskih knjig in drugih učnih pripomočkov, ne sposobnih, na podlagi materinske izobraženosti učiteljev; predvsem pa je bilo ljudstvo brez vsakega zanimanja za šolsko izobrazbo. To ga je zbolelo! In storiti?

Trudil se je z besedo in pisanjem. Na prižnici razlagal in dokazoval prirobnemu ljudstvu velik pomen in čudovito korist dobrega šolskega pouka in je prizadeval v lahko umevnih spisih vplivati na slovenskih staršev. V «Drobtinicah» jim je od posebnih predalček z napisom: Ogledalo za šolo in domačo rejo otrok, ter je v nedosegljivo lepih životopisnih slikah življenje in delovanje za narodno omiko vnel in zaslužnih mož, med drugimi tudi učitelja sedaj šole v Celovcu, Matije Ahacija, ki so ga kot svojega dobrega, skrbnega očeta ljubili in z otroško vdano častili vsi učenci. In o ljubro vrejeni šoli je vdanost pe besede: učiti otroke, po krščansko modro živeti.

Nadaljevanje podlistka na 7. strani.

Kot vuzeniški dekan in nadžupnik je bil hkratu

za časno in zveličanje večno skrbeti, zato je šola. — Šola je božji dar, dokler je krščanska, pa pridna, v koji se deca uči Boga spoznavati, ljubiti svojo domovino, dopolnjevati svoje dolžnosti in pa zadovoljno živeti. — Otroka v šolo pošiljati, je staršev sveta, velika dolžnost.

Se z neprimerno večjo vmeno se je Slomšek pripeljal dela za šolo, ko je 1844. leta postal višji šolski nadzornik vseh šol po škofiji. Silno rad in gostokrat je zahajal v različne šole, se tam prav očetovsko razgovarjal z učenci, jih spretno poučeval in izpraševal, pa se tudi z njimi razveseljeval in ljubko popeval. Saj je pa le on tako dobro poznal nežno otroško dušo in priprosto govorico kot pa malokdo drugi. Tem svojim ljubljencem je zložil in vglasbil pesem: «Preljubo veselje», v kateri se tako lepo zrcali njegova otroško čista duša in otroško mila govorica:

Preljubo veselje — oj, kje si doma;
povej, kje stanuješ, moj ljubček srca!
Po hribih, dolinah za tabo hitim,
te videti hočem, objeti želim!
Le jedno veselje še čaka na me,
v presrečni deželi, kjer mlado je vse,
Trpljenje v taisto deželo ne zna,
le tamkaj je pravo veselje doma!

Pri vsaki priliki se je pa tudi rad posvetoval z marljivimi in modrimi učitelji, kako bi se dala šolska vzgoja pospešiti in šolski pouk povzdigniti, in jim je po 15letnem temeljitom razmišljanju in zvestem opazovanju spisal nekako praktično metodiko v neprecenljivi, izvirni in čudno zanimivi knjigi «Blaže in Nežica v nedeljski šoli», ki obsega v 52 poglavjih ali učnih slikah za 52 nedelj cerkvenega leta pač vse, kar zamore zanimati otroka in mu koristiti v poznejšem življenju. «To je prava koncentracija, ki vzbuja zanimanje in podpira spomin», pravi dr. Bezjak v svoji «Občni zgodovini vzgoje in pouka». Ravnatelj Schreiner pa je zapisal besede: «Menda se je le redkokdaj posrečilo kateremu učitelju, v svoj slog toliko gorkote in nazornosti vliči, kakor je Slomšek v tej knjigi storil. — Glede na način pri pouku, posebno pa v jezikovnem oziru se imamo mi vsi učitelji še mnogo učiti od Slomškega!»

Stiri sto izvodov prve izdaje te velevažne knjige je bilo razprodanih v nekaterih mesecih; 80 jih je celo potovalo v daljno Moskvo, kamor so bile naročene, in kardinal Schwarzenberg v Pragi je dal «Blaže in Nežico» prestaviti v češčino. Na tisoče Slovencev se je vsled te knjige začelo zanimati za čitanje, pisanje in računanje in zlate nauke njene poslušati ob nedeljah in praznikih, ter ob dolgih zimskih večerih se jim je dozdevalo tako, kakor poslušati glas pridigarjev.

S pomočjo dobrega učiteljstva je še kot škof zbiral šolarske pesmi in jih 1852. leta izdal pod naslovom: «Sola vnetega petja za pridno šolsko mladino» ter je spisal mnogo in različnih šolskih knjig kot Malo in Veliko berilo, Abecednik, Ponovilo potrebnih nauk, Nemško slovnico za slovenske šole in še drugih lepo

številu. Leto pred smrtjo pa je sestavil in v «Drobtinica» objavil za ljubo mu učiteljstvo kratko vodilo za Malo in Veliko berilo, pa tako lepo, strokovno in praktično, da bi vsakdo mislil, da je izpod peresa v zvesti šolski službi osivelega navdušenega šolnika. — «Skrbi, pravi, da bo tvoja šola za življenje, ne pa za šolsko klop; prizadevaj si, svoje šolce za Boga, za vse pošteno in blago oživiti, ne pa jim zadušiti dobre nazore. Branje in pisanje je le lupina, jedro pa krščanska omika in žlahno srce».

Ko je že imel dobre občinske in nedeljske šole ter obilico različnih šolskih knjig, mu je bilo še treba, si dobrega učiteljstva vzgojiti in za slovensko šolstvo navdušiti. Tudi to mu je šlo srečno izpod rok. Dobri učitelji so kmalu spoznali njegovo zlato, za šolo in narodno izobrazbo navdušeno srce ter plemenito ljubezen do učiteljskega stanu, ki ga je vedel spoštovati kot malokdo. Kjer je le mogel, je rad pohvalil marljive in modre učitelje z besedo in v pisavi, ter je tudi v pohvalo tega stanu zapisal pomenljive besede: «Zlati nauk več velja, kakor zlat denar». Pa še več so učitelji vredni, ki za vzgojo mladine skrbijo; zakaj, ni dovolj otroka le poučiti, treba je še bolj ga od hudega odvajati in k dobremu privajati. . . . Blagor otroku, ako modre učitelje in ravnatelje prave najde, kateri so mili očetje. . . . Moder in priden učitelj, koristi človeškemu rodu veliko več, kakor najslavnejši vojskovodja, kateri strahuje sovražnika in premaguje kraljstva in užiga mesta».

Tako je bilo Slomškovo delovanje za šolo in izobrazbo slovenske mladine. Nam je pripravljal zemljo in jo posejal z lepimi nauki in zasadil z modrimi navodili ter si s tem plemenitim nemornim delom v resnici zaslužil ime očeta slovenske šole. Po vsej pravici je zapisal ravnatelj Jamšek v «Šolskih Drobtinica» k Slomškovi 25 letnici smrti: «da se bo od strani slovenskega učiteljstva vse storilo, prvaka slovenskih pedagogov pošteno proslavljati, o tem sem naprej prepričan. Mož, kakršnih se v stoletju komaj eden prikaže, je bil Slomšek; to nam pričajo njegova nesmrtna, velika dela». In naš bivši ravnatelj, priznani in plodoviti pedagoški pisatelj in ustanovitelj Slovenske šolske Matice, H. Schreiner, proslavlja Slomška z besedo: «Slovensko ljudstvo ga časti kot ustanovnika svoje ljudske šole».

II. Slomšek-rodoljub. V šoli in za šolo započeto delo pa je Slomšek nadaljeval tudi zunaj med ljudstvom dobro vedoč, da človek potrebuje vedno pouka in da se še le izuči, ko v grobu počiva. Po njegovem prizadevanju so dobili ljudje veselje do čitanja in to mu je bilo dovolj, da je navduševal bogoslovce in svoje stanovske tovariše za pisateljevanje in z njimi vred izdal celo vrsto knjig in knjižic, in da je ustanovil «Drobtinice», ki naj vsako leto prinašajo ljubim Slovincem različni pouk pod naslovi: stare resnice v novi obleki, prigodbe žalostne in vesele, razgled za stare in mlade ljudi, prilike in basni, ogledalo za šolo in domačo rejo otrok ter slovenska grlica.

Te «Drobtinice» so prenehale leta 1868., a ohranila

se je do danes še druga ustanova Slomškova, ki je v najširšem pomenu posvečena vsestranski omiki slovenskega naroda in to je Družba sv. Mohorja, ki je že pač menda nad osem milijonov različno vsebinskih knjig razposlala po vsej slovenski zemlji in med vse stanovce našega milega naroda.

Če pa še k sklepu omenim, da se mu je po dolgoletnem prizadevanju in neverjetnih naporih vendar le posrečilo, prestaviti škofijski sedež iz St. Andraža v Labudski dolini sem doli v Maribor, označim s tem velikega Slomškega kot narodnega učitelja. Dotlej so spadali vsi kraji med Muro in Dravo, tedaj tudi Maribor in cele Slovenske gorice z Murskim poljem vred pod graško škofijo ter so dobivali tudi od tam slovensčine slabo zmožne ali vsaj za slovensčino malo navdušene dušne pastirje. Po premestitvi škofijskega sedeža v Maribor pa so bili tudi ti kraji priklopljeni k lavantinski škofiji in so dobivali le slovenske duhovnike, ki so po teh župnijah vzbujali in vzdrževali slovensko govorico in slovenski ponos ter tako pripomogli, da so bile ob preobratu tudi pripoznane naši novi in dični državi Jugoslaviji.

Gledamo po vsem našega Slomškega v šoli ali na škofijski stolici, poslušamo njegove neprimerno lepe govore v cerkvi ali pri narodnih prireditvah, osobito v Mariborski čitalnici, čitamo njegove životopise ali pesmi, prilike, basni itd., povsod nam je velikan, ravnanje se po besedah pesnikovih: «dolžan ni samo kar velela mu stan; kar more, to mož je storiti dolžan». Oče je naše ljudske šole zares in prvobuditelj našega naroda, ki se je vedno ravnal po zbranim si geslu: Vrli Slovenci, ne pozabite, da ste sini matere Slave; nam vam bo drago materino blago: sveta vera in beseda materina! Prava vera bodi vam luč, materin jezik bodi vam ključ do zveličanske narodne omike! Zato pa ga narod hvaležni nikoli pozabil ne bo!

Lepi in dragoceni so kameniti spomeniki, postavljeni nesmrtnemu Slomšku v čast na njegovem rojstnem domu, v njegovi domači cerkvi in na orehu na Ponikvi ter tukaj v kapeli njegovega groba in prav posebno v mariborski stolnici, kjer pod njegovim kipom blestijo besede: «Narodnemu buditelju, pisatelju in pesniku hvaležni Slovenci». Pa še lepši in dragocenejši spomenik — edino vreden njegovega spomina — naj bo postavljen v naših srcih in ta je srčna ljubezen do njega, ki nas je tako požrtvovalno ljubil, in iskrena hvaležnost, ker nam je posvetil vse svoje telesne in dušne moči, ter trdni sklep, da se hočemo po njem ravnati in po njegovem vzgledu delovati. Hvaliti rajne dobrotnike, povzdigovali njihova dela in imenitne zasluge, nam je — po tvojih besedah, naš oče in prvobuditelj! — ravno tako velika dolžnost, kakor njihove slavne vzglede posnemati. Kdor svojih slavnih prednikov ne časti, njih vrli naslednik biti vreden ni!»

Slomškovega spomina, Slomšku, vzoru, vzgojitelju — mladinojubi in prvobornitelju naroda slovenskega — slava in trikrat slava!

Prof. J. K. Vreže.

Razpis službe občinskega tajnika. — Občina Dol pri Hrastniku razpisuje s tem službo občinskega tajnika s takojšnjo nastop. Stanovalje, kurjara in razsvetljav: presta, glede višokosti plače naj se prokajski sami izjarijo v tiskadni prošni. 2-2 804 2-2 795

Izboljšana šmarnica

za saditev v nogačev. Natanosejo poja mila daje Trznica „Vrbanjak“. 81. III pri Velenju. 3-4 795

Sod 7 pol. se prodaja v Kam. niel pri Mariboru 20, Čape. 2-2 795

Laneno seme

vosek, suhe gobe, kumno, orehe, fižol, vseh vrst žita
ter sploh vse deželne pridelke kupuje po najvišji dnevni ceni trvdka 6-10
J. Dečko, Celje, Glavni trg 10.
tik farne cerkve, (prej Milan Hočevan).

Elektrotehnično podjetje
M. LEBEN, PTUJ
SLOVENSKI TRG 3.

Gradba elektrarn, električnih krajevnih omrežij in inštalacija v hiše in tovarne. Splošna popravila električnih strojev. — Tehnični nasveti in proračuni, točna in kulantna postrežba, zmerne cene. 3-3 818

Vozniki, pozor!

Proti izvanredno dobremu plačilu se odda za prevažanje večja količina okroglega lesa. Vpraša se pri električni žagi 3-4 789

M. OBRAN, Maribor, Loška ul. 15.

Lepi nagrobni kamni

v marmorju in granitu vedno v veliki izbiri samo pri

kamnoseškem mojstru
J. F. PEYER
v Mariboru, Kersnikova ul. 7

Kdo posodi 125.000 dinarjev vojnemu invalidu na dobro idoli mlina na deželi, na prometnem kraju. Ker najno potrebujem denarno pomoči, sprejemem s tem kapitalom tudi družabnika za dobo več let po dogovoru, ali na posojilo s 16%, mesečnimi obrestmi in sicer za varstvo milica. Ponudbe za na upravo lista pod „Sigurnost 772“ 3-4 772

Sprejme se mlado pridno dekle s deželo. Več pove uprava lista. 2-2 786

Seno, slamo
drva, premog,

žito, krompir, sadje in druge deželne pridelke kupuje in prodaja
OSET ANDREJ, MARIBOR
Aleksandrova cesta 57, tel. 88.

Vodni mlin se išče v našem ob stalni vodi z nekoliko zemlje. — Pismono posušbe pod „Mlinar“ št. 758 na upravo tega lista. 2-2 768

Jermen, 18 m dolg, 15 cm širok, 7 mm debel, čeprav obrabljen se takoj kapi. Maribor, Loška ulica 15. 2-2 764

Posestvo na prodaj v lepem prijazni legi, obstoječe te njiv, travnikov in gozda se lahko razdeli v 8 glav živine. Cena po dogovoru. Naslov po upravo tega lista. 2-2 798

Sode po en polovjak in štartin preda „Maribor-ska mlekar“ Maribor, Aleksandrova cesta 68. 2-2 824

Vodna žaga v našem, za več let, leži na Goranjskem blizu meje in postaje v dobrem stanju, stalna voda, 6 m pade, turbin, venetianer (2 lista), okrožna žaga, okolica na trdem in mehkem lesu bogata. Do, lai pod „Eksport Italija“, poštno lističe, Celje. 2-2 804

Dva spretna majerja se s 1. novembrom t. l. sprejmeta pri Mariji Linsinger, Maribor, Koroljeva ulica 81. 2-2 794

„CROATIA“

zavarovalna zadruga v Zagrebu, glavno zastopstvo v Mariboru

naznanja, da je premestila svojo pisarno iz Cafove ulice v Slovensko ulico 2, I. nadst., telef. 171. 2-3 816

Kakšna bo cena za novo vino?

Sicer težko vprašanje, a vendar rešljivo; odvisno je le od ugodnega in dobrega škropljenja.

Uspešno škropljenje le mogoče z

„lesernig-ovo“ škropilnico

ki slovi med vinogradniki ena kot najboljših. Ako je še nimate, naročite jo takoj, ker bodo spomladi mnogo, mnogo dražje. 2-2

Glavno zastopstvo za Slovenijo:

F. ZINAUER, Maribor, Aleksandrova cesta 45/II